

RDEČI PRAPOR

Glasilno jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrstica, (širina 72 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. **Fosamezna številka 10 v.**

Ali si socialni demokrat?

Slovenska socialna demokracija je slaba v primeri z bratskimi strankami v starih industrialnih deželah. To res ni nič čudnega. Kajti četudi je gotovo, da se zbere sčasoma po vseh deželah v socialno demokratični stranki vse, kar je zapostavljeno v kapitalistični družbi, da torej postane socialna demokracija prej ali slej splošna ljudska stranka, je vendar v začetku njenega razvoja le delavstvo spobno čutiti ali vsaj slutiti, da mu je pravi prostor le pod rdečo zastavo. In ker na Slovenskem ni mnogo industrije, zlasti ne velike, v kateri bi bile vposlene množice delavstva, so pogoji za razvoj socialne demokracije težavnejši kakor drugod. Vendar pa je skrajno neumno, posmehovati se naši socialno demokratični stranki, kajti z ozirom na klaverne razmere v slovenskih deželah je njen razvoj dovolj krepak, da opraviči zadovoljnost z dosedanjimi uspehi in najlepše nade za prihodnost. Razume se, da more biti tudi ta zadovoljnost le relativna, kajti vsakemu vnetemu sodruhu bi bilo ljubše, ako bi bilo slovensko delavstvo doseglo dvakrat ali trikrat toliko, kolikor je. Toda treba se je včasih vendar spomniti, kako je bilo še pred recimo petnajstimi leti pri nas. In kdor tedaj ne prizna, da je napredek stranke vsega spoštovanja vreden, mora biti slep ali pa hudoben.

To bodi konstatirano kot dejstvo v dneh, ko je videti, kakor da bi zastajalo delo in legalo nekaj kakor mrtvilo tudi naši stranki v ude. Kdor ima priliko opazovati delo na mnogih točkah, bo spoznal, da je govorenje o mrtvilo popolnoma neosnovano. Narobe! V mnogih krajih se je prav zadnje čase še le začelo prav bujno razvijati strankino življenje. Toda to naj se nikar ne smatra za uspavanko ali za vabilo na počitek. Prav imajo tisti, ki žele več dela in več uspehov, tisti, ki gledajo vedno naprej in ki se nikdar

ne zadovoljujejo s tem, kar se je že doseglo. Teh je menda večina v stranki in kar povedano bodi, da bi bilo žalostno, če jih ne bi bila večina.

Da imamo mnogo nezadovoljnejšev, je prav. Pisec teh vrstic je nemara največji med vsemi. Toda če je nezadovoljnost lepa reč, vendar sama po sebi ne zadostuje. Ona nas lahko goni na delo; če pa ne stori tega, tedaj je ne le brezplodna, ampak celo škodljiva. Če se nezadovoljnost izraža le v godrnjanju, v negativni kritiki ali pa v preprih, tedaj ne pospešuje dela, temveč ga ovira. Nezadovoljnost, katere nam je treba, mora biti drugačna. Iz nje mora izhajati volja, da se odpravijo razlogi nezadovoljnosti, volja pa se mora izražati v delu.

Pa nastane zopet cela vrsta vprašanj: Kdo naj dela? Kaj naj se dela in kako?

Na vsa vprašanja ni mogoče odgovarjati v enem članku. A za danes nekoliko potrebnih besed! Niso nove, povedane so bile že dostikrat, vendar pa nič ne pomaga: Ponavljati se morajo, dokler ne bo do dobrega izvršeno, kar pravijo.

Torej: Kdo naj dela?

Socialno demokratična stranka se razlikuje od vseh drugih ne le po svojih temeljnih načelih in po svojih ciljih, ampak tudi po svoji sestavi in po načinu svojega dela. V meščanskih strankah je vodstvo vse, pristaši pa so material za volitve. Socialna demokracija je pa enota vseh svojih članov. Vredna je toliko, kolikor so vredni vsi skupaj; in toliko dela opravi, kolikor ga opravljajo vsi skupaj.

Seveda je socialna demokracija stranka; svoja načela ima in svoj program. Kdor ne priznava teh, nima ničesar iskati v stranki. Besede, ki se včasih slišijo: Masa hoče to, masa misli ono, so brez pomena za stranko, če tista masa ni socialno demokratična. Zato je treba, da vsak, kdor hoče kaj od socialno

demokratične stranke, izpraša samega sebe: Ali sem socialni demokrat?

Bodimo odkritosrčni! Mnogo jih je, ki se znajo ob primernih prilikah postavljati, po gostilnah bahati: Socialni demokrat sem! A to je vse od muh. Kdor je le na ta način socialni demokrat, naj ostane doma. Od takih bahačev nima stranka nič; le škodujejo jej. Socialni demokrat mora znati dokazati, da je, kar trdi. To se pravi: Pred vsem mora biti organiziran.

Kako in kje?

»Saj sem član svoje strokovne organizacije«, pravi ta. »Jaz sem pri konsumnem društvu«, pripoveduje oni. To je vse lepo. Če se količkaj zavedaš, da si delavec, je tvoja dolžnost, da si član svoje strokovne organizacije. Ona ti je potrebna, da dosežeš boljše razmere v svoji delavnici. In nikar ne misli, da je posebna zasluga, če si strokovno organiziran; le greh bi bil, če ne bi bil organiziran. Tudi če si član konsumne organizacije, se nimaš kaj bahati; zaradi svojih interesov si tam, sebi hočeš pomagati, ako kupuješ v svoji organizaciji namesto pri razrednem nasprotniku. S tem pa še nikakor nisi izpolnil svoje politične dolžnosti. Ako hočeš biti socialni demokrat, moraš biti organiziran tudi kot tak, to se pravi: moraš biti član socialno demokratične politične organizacije. Socialna demokracija je politična stranka in le kdor je njen član, sme reči, da je socialni demokrat. Neorganiziranih socialnih demokratov ni. Če torej nisi politično organiziran, pa praviš, da si socialni demokrat, govoriš neresnico.

Zakaj pa je tega treba? Čemu vse te organizacije? Ali ni dosti, da boš glasoval socialno demokratično, kadar bodo volitve?

Ne prijatelj! To ni dosti. Politična organizacija je zavednemu delavcu tako potrebna, da se mora od njega — zopet v nje-

govem lastnem interesu brezpogojno zahtevati, da je njen član. Politika je tisto polje, na katerem nastopa kapitalizem z največjo močjo zoper delavstvo. Primerov daje vsak dan sto in sto. Strokovne organizacije, gospodarske organizacije so dobre in potrebne; toda če ne stoji za njimi močna politična organizacija, ne bodo nikdar mogle doseči svojih namenov. V državnem zboru je protidelavska večina; če si delavci s pomočjo strokovne organizacije pribavijo par vinarjev, jim jih vzame tista večina z novimi indirektnimi davki. In če si delavci pomagajo s konsumno organizacijo, naloži tista večina njihovim konsumnim društvom večje davke kakor kapitalističnim profitorskim družbam. Če si hočejo delavci zavarovati, kar so pridobili z drugimi svojimi organizacijami, morajo imeti politično moč. Z njo si morajo pribaviti parlamente, da si bodo mogli sami dajati zakone.

Politične moči pa bo delavstvo imelo toliko, kolikor bo imelo politične organizacije. Vsak delavec, ki stoji izven te organizacije, jo slabi; s tem pa slabi tudi svoj položaj, škoduje sebi, svoji družini, svojim tovarišem, svoji strokovni organizaciji, svoji konsumni organizaciji. Delavec, ki ni politično organiziran, je grešnik. Delavcu, ki ni politično organiziran, se ne more priznati, da je socialni demokrat.

To je prva napaka, ki se mora popraviti med slovenskimi delavci. Kdor hoče biti vpoštevan v stranki, kdor hoče sodelovati v družbi svojih tovarišev, kdor hoče uživati zaupanje zavednih delavcev, mora biti politično organiziran. Za vsakega zavednega sodruha pa naj velja načelo: Ne verjemi in ne zaupaj človeku, ki pripoveduje, da je socialni demokrat, pa ni niti organiziran v stranki.

Kdor ni organiziran, naj opravi čimprej svojo dolžnost. Potem bomo dalje govorili o delu.

LISTEK.

Nazaj!

Spisal dr. Gustav Morgenstern,
Poslovenil J. G. Dobletinski.
(Konec.)

V njenih očeh seveda ni bil mučenik; v njenih očeh je bil čimdalje bolj božanstven. Motreči ga v tihi ponižnosti, ji je veleval notranji glas: Za njegovo milost in usmiljenje se mu mora zahvaliti iz molitvene knjige. Jesen je prišla in ostajala sta zvečer doma; on se je ukvarjal z njeno omiko. Čital ji je. S klasičnimi deli je še šlo, a pri čitanju o kapitalizmu, delu in donesku zaslužka ter enakih rečeh, ga ni več razumela. Vse eno: poslušala je zvesto kakor pridigo, ter se zibala v opojnosti njegovih zvonečih besed. Tako mil glas je imel njen Karl, njen sladki možiček! Da, res, njen mož je bil in ona njegova žena. Poročila se sicer nista, njegova žena pa je bila vendar. Ali je res treba duhovna, da blagoslovi njuno zvezo? In ko bi ji danes rekel: Ti, obleci se, greva v cerkev, k poroki, — zares, pri Bogu — padla bi mu pred noge ter rekla: Prosim te, nikar! Da bi ga ljudje v delavnici še bolj ogledovali! Ah kaj, ona je njegova žena tudi tako...

III.

Nekega večera je bila njegova žena še bolj. Bil je res spomina vreden večer. Pretepel jo je, dasi ni vedel povoda za to. Srdil se je nad vsem svetom. Popoldne je

imel v delavnici malenkosten prepir in vsi pomočniki so bili proti njemu. Od vseh strani se je slišalo: Tak človek naj molči, ta nima prav nič govoriti. Tak človek! — Tako globoko je torej že padel! — Ko je prišel domov, mu je prihitela naproti, on pa jo je pahnil od sebe in sirovo pretepel s težkimi rokami. Potem je odšel v gostilno.

Začela je jokati.

Pa zakaj joka? Mar dvomi, da jo ima pravico tepsti? Ali ni slišala, da je to med priprostimi ljudmi že stara navada? No torej, zakaj joka? Vse to je sprevidela; solze ji pa vendarle tečejo in pomiriti se ne more.

Znabiti je bila kazen. Pravi ljubi Bog včasih koža kaznuje, ne da bi vedel zakaj. Pravi ljubi Bog je morda radi česa hud, kar nam ljudem ni znano, in kaznuje potem vsakega, kdor mu pride ravno na pot. Ko pa mine jeza božja, je milostljiv in usmiljen kakor prej. Tako bo tudi z njenim bogom. Hud je bil radi česa. Kaznoval jo je, ker mu je ravno prišla na pot; ko pa pride domu, se ji bo zopet smejal.

Danilo se je že, ko je prišel njen soprog zelo vinjen domu. V pijanosti je norel nad usmiljenjavrednim življenjem, jokal se radi nesreče, ker mora živeti s takšno osebo. Končno je legel v posteljo in zaspal.

Bila je prestrašena na smrt. On joka, njen edini Karl joka! On joka, ker mora živeti z njo! Začela je ihteti. Sklonila se je jokaje čez njega, ga lahko poljubila in tiho ihtela: Moj edini Karl, moj sladki mož!...

Ah, ko ga mine pijanost, bo pa zopet vse dobro.

Spal je dolgo. Za kavo, ki jo je postavila pred njega, se ni zmenil. Hotela mu je božati roko, pa jo je brž umaknil. Vpraša ga, kaj mu je? Nič odgovora. Ali je hud na njo? Za božjo voljo, kaj pa mu je? Ali je res hud na njo?

Torej, če hoče na vsak način vedeti: Da. On ni hotel govoriti; ker ga je pa prisilila, ji pove. Sedaj pa ve. Tako ne pojde več. Povsod ga zasmehujejo. Povsod se norčujejo iz njega. Tako ne pojde več. Svet je pač takšen. Ali more on predrugačiti svet? Vpraša jo, če se ji zdi, da zamore on predrugačiti svet? No torej, ltak traja stvar že skoraj osem mesecev. On pojde odtod. Zapusti jo mora.

Seveda bi bilo lepo, če bi se dekle užaljelo in ponosno, ali plemenito in tiho poslovalo od svojega ljubljenega moža. Saj teče zunaj lepa, modra Donava in v valovih lepe modre Donave bi lahko pozabila vse trpljenje in bridkosti. Ginljivejša bi bilo, ako bi postala jetična in kako pretresljivo bi bilo, ko bi v bolnici umirala ter s poslednjim zdihom šepetala ime svojega moža, osrečena s poslednjim solčnim žarkom. Pa ni bila užaljena, ali ponosna, ali plemenita, ali tiha in ko je začela treznejše razmišljati, da jo hoče zapustiti, je jokala za trohico sreče, ihtela in divjala. Zapustil je vendar ne bo. Tega ji vendar ne stori. Ostati hoče pri njem. Poslušna mu bo, kakor more biti poslušen le pes. Saj ji je vendar prisegel. Padla je pred

njega, objela v divji obupnosti njegove noge pulila si lase, zadelala z glavo ob rob mize, na ustih pa se ji je pojavila pena...

Karl je stal tiho in pokonci, ter bil ginjen, ker mu železna dolžnost velevala, vesti se junaško, da ga ne omečijo ženske solze. Zdel se je enak Koriolanu ter prekrizal roke na prsih. Pustil jo je besneti; ko pa je samo še drhtela in ječala, ji je rekel popolnoma mrzlo, da mora iti, da drugače ne more ravnati, to mora sprevideti sama. Pohištvo lahko obdrži. On bo vkljub temu nadalje plačeval obroke. Le svojo obleko vzame s seboj in to si pobere sam.

Nato je ponosno odšel.

Prežala je še velikokrat nanj, ko se je vračal z dela. Prosila je, tarnala in jokala. Pravil ji je nežno kakor vesten prijatelj, ter ji razlagal, da ne moreta živeti skupaj. Nemogoče. To lahko sama sprevidi. In enkrat — bilo je zadnjikrat — ji je rekel, da si sicer lahko preskrbi mir pred njo: Treba je samo stražniku namigniti. Vendar pa tega ne stori, ker ji ne mara napravljati sitnosti.

IV.

Nazaj, nazaj!...

Ne imenuje se več Mária...

Povrnila se je v blato, iz katerega je vstala. Sedaj živi zopet v popolni prezbrižnosti tjavendan. Smeje se in norčuje kakor prej za kozarec piva, za oguljeno desetico, za svalčico, za srečnosni novčič, za upanje, da bi ugajala kakšnemu malopridnežu.

Politični odsevi.

* **Avstrijski prestolni naslednik** nadvojvoda Fran Ferdinand je obiskal ministrskega predsednika barona Bienenrtha v Iglu na Tirolskem, kjer počiva gospod baron iz težkih političnih naporov zadnjega državnoborskega zasedanja. Poset je trajal nekoliko ur ter se mu pripisuje velika politična važnost. Splošno je znano, da uživa Bienenrth nadvojvodovo naklonjenost; v poučenih krogih pravijo, da bi bil moral Bienenrth že davno zapustiti palačo ministrskega predsedništva, če ne bi bil vedno nadvojvoda Fran Ferdinand stal na stališču, da naj se rajši pošlje parlament domov.

* **Tudi barona Rotšilda** obišče nadvojvoda Fran Ferdinand. Nemško liberalno časopisje je polno člankov o važnosti tega poseta. Baron Rotšild bo svojega gosta kajpada lahko sprejel po kraljevsko, saj si lahko dovoljuje luksuz, o katerem se n. pr. kakšnemu balkanskemu kralju niti sanjati ne more. Liberalci, ki vedno živijo od samih iluzij in upov, pojo, da je v posetu nadvojvode popoln dokaz, da prestolni naslednik ni nasprotnik liberalizma. No, gotovo je, da se klerikalizmu v Avstriji že dolgo ni tako dobro godilo kakor zadnja leta, liberalizmu pa še nikdar ne tako slabo. Da bi se izpremenila vsa avstrijska politika le zato, ker bo nadvojvoda nekaj časa Rotšildov gost, nam nikakor ne gre v glavo. Tako lahko verjamemo biti le avstrijski liberalci.

* **O jesenskem parlamentarnem programu** javlja oficiozno »Fremdenblatt«, da so priprave za sklicanje deželnih zborov že dovršene. Deželnim šefom se je naznanilo, da bodo imeli deželni zbori čas od polovice septembra do konca oktobra na razpolago. Dnevi za sklicanje posameznih deželnih zborov se določijo, čim predložijo deželni šefi svoja poročila.

* **Delegacije**, o katerih avstrijsko vladno časopisje vztrajno molči, se imajo sestati proti koncu septembra. Tako sta se baje dogovorila grofa Aerenthal in Khuen Hedervary na zadnjem sestanku. Letos bo končno delegacijam predložen tudi naknadni račun o stroških aneksije. Militaristični listi tolažijo, da ne bo tako hudo, kakor se je mislilo v začetku; naknadni račun da bo znašal le 180 do 200 milijonov. Državni računski umetniki so potrebovali mnogo časa, da so tako skrčili račun; ampak iskati bodo morali še le tiste lahkovarne backe, ki bodo njihove istorije jemali za resnico. Če se izdatki razdele na vse mogoče strani, se že doseže, da ne ostane nikjer prevelika svota. Ampak že letošnji avstrijski proračun je bil obremenjen z ogromnimi izdatki, ki jih je provzročila aneksija; odškodnina, ki se je morala plačati Turčiji, gre na račun aneksije; težki milijoni za mornarico so posledica aneksije. Pa če zapišejo delegacijam pod naslov »Annexionskosten« le deset milijonov ali pa le enega, ostane vendar resnica, da velja slava grofa Aerenthala okroglih petsto milijonov in da jih bo moralo plačati ljudstvo, ki ni imelo od aneksije koristi nič, škode pa več kakor dovolj.

* **Češki deželni zbor**, najkritičnejši v državi, se najbrže skliče sočasno z ostalimi. »Pilsner Tagblatt« je poučen, da bo deželni maršal še prej poiskal stike z voditelji čeških in nemških strank in da bo potem imel konferenco z baronom Bienenrthom na Dunaju. Na delavnost češkega deželnega zbora se pa menda še vedno ne misli. Vlada tudi ni storila v tem oziru nobenega resnega poizkusa. Da pa se mora na ta način dežela nagnati naravnost v bankerot, je jasno. Na robu bankerota je itak že zdaj.

* **Bosenska vlada** je razpustila sarajevski občinski svet, ker je odstopila že večina občinskih svetovalcev. Nove volitve se bodo vršile dne 17. oktobra t. l., do tedaj pa bo opravljal vse občinske agende vladni komisar Brodnik. Sarajevski župan Kulović je izjavil, da je odstopil samo radi tega, ker je bila njegova stranka pri saborskih volitvah popolnoma poražena in nikakor noče biti ono središče, na katero bodo izlivali mohamedanski samostalci svoje napade.

* **Ministrska kriza na Srbskem**. Ministrski predsednik Nikola Pašić se je nedavno vrnil v Beograd iz inoveštva. Sodi se, da izbruhne v kratkem ministrska kriza. Sedanje ministristvo odstopi in napravi prostor novemu, ki bo sestavljeno iz samih starih radikalcev. Ta kabinet sestavi Protić. Novo ministristvo bo razpustilo narodno skupščino in razpisalo nove volitve.

* **Angleški generalni poštar Herbert Samuel** je imel v Saltburnu govor in se je dotaknil tudi vprašanja mornaric. Dejal je, da je nesrečna potreba zvišanja izdatkov za mornarico povzročena od hitrega naraščanja brodnovja drugih držav. Stališče Anglije v tem vprašanju je popolnoma jasno. Če bi se ostale države hotele pobotati z Anglijo, da bi se omejile pomnoževanje ladij, bi Anglija ne imela večje radosti nego skleniti pogodbo v tem zmislu.

* **Revolucija na Portugalskem**. V Lisbonu je proglašeno obsedno stanje. Vojaštvo je zasedlo vse ulice, v pristanišču so vojne ladje pripravljene na boj. Klerikalci nameravajo proglašati za direktorja zopet Frankota. Z vladne strani skušajo stvar utajiti.

* **Pri volitvah za grško narodno skupščino** je kandidiral tudi vodja grške stranke na Kreti Venizelos. Da bi preprečil konflikt s Turčijo, bo pa odložil vse svoje mandate na Kreti. Tudi drugi Krečani, ki so na enak način kandidirali, so bili izvoljeni. Venizelos postane ministrski predsednik. Med častniki se zopet opazuje radikalno gibanje.

Ljudsko štetje.

Vlada je izdala naredbo o letošnjem ljudskem štetju. Nekatere določbe, ki zanimajo tudi delavsko ljudstvo, so se izpremenile in se bomo o njih še zmenili. Za danes je treba nekoliko besed o točki, tičeči se narodnosti pri ljudskem štetju. Kakor smo svojčas poročali, se je vlada v parlamentarnem odseku pozvala, naj poskrbi, da se bo namesto dosedanjega občevalnega jezika zapisoval materinski jezik. Za Bienenrthovo vlado pa so sklepi toliko kolikor bob ob steno. S svojo naredbo kratkoma odklanja zapis materinskega jezika in vse ostane v tem oziru pri starem. Vlada se dela, kakor bi to bila brezpomembna malenkost, radi katere ni treba novotarij, pa pravi, da se itak občevalni jezik večinoma vjema z materinskim.

Ta opazka ni resnična. Po vseh mešanih krajih rabijo večine vsa mogoča sredstva, da bi prisilile manjšine, naj zapisujejo jezik večine kot občevalni jezik. Za slovenski narod, ki je večinoma pomešan z drugimi plemeni, z Nemci na Štajerskem in Koroškem, z Italijani v Trstu, Istri, Gorici, je to velikega pomena. Vsak otrok ve, da je po dosedanjih praksi na tisoče Slovencev vpisavalo nemščino oziroma italijanščino za svoj občevalni jezik. To se tudi letos lahko zgodi in tisti, ki na noben način nočejo opustiti rubrike občevalnega jezika, žele da bi se to zgodilo. Zakaj drugače bi bilo nezmislno, upirati se popisovanju materinskega jezika.

Nikakor pa ni vseeno, če se dobi zanesljiva statistika narodnosti ali ne. Nejasnost razmer je skrivna, da se nikakor ne more priti do ureditve narodnega vprašanja v Avstriji. Vlade same se, kadar je na dnevnem redu narodno vprašanje, rade izgovarjajo, da ni zadostno znano razmerje narodnosti, vendar pa nočejo poskrbeti, da bi se doseglo to znanje.

Veliko vlogo igra navadna statistika v šolskem vprašanju. Neštete so občine, v katerih n. pr. slovenski otroci ne morejo dobiti slovenske šole, ker ni statistično popisanih dovolj Slovencev, dasi jih prebiva v dotičnem kraju več nego jih je po zakonu treba za ustanovitev šole.

Pri določitvi volilnih okrajev po novem volilnem zakonu so bili Slovani v splošnem prikrajšani, ker vladna statistika narodnosti, sestavljena na podlagi občevalnega jezika, ni soglašala z dejanskim položajem.

Sploh pa si ni lahko misliti večjega nezmissla nego mnogonarodno državo, ki sama ne pozna razmerja svojih narodov, in pa dejstva, da narodi sami na vedo zanesljivo, koliko imajo svojih članov in kje jih imajo.

Proti namenu, ki se skriva v ohranitvi »občevalnega jezika«, je za sedaj le ena pomoč: Vsak Slovenec, pa naj živi kjerkoli, mora zapisati slovenščino kot svoj materinski jezik. Svojim sodrugom priporočamo ne le, da to sami store, ko bo štetje, ampak da povsod med delavstvom agitirajo v tem zmislu in zlasti v mešanih krajih pouče tovariše, da je poštena narodna statistika nujen pogoj, če hočejo kdaj doživeti v tej državi urejene narodne razmere.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Volitev novega župana** za Ljubljano bo na občinski seji v torek dne 30. avgusta. Umevno je, da se pričakuje ta seja z največjo napetostjo. Po dosedanjih izjavah v časopisju se more o volitvi ugibati vse ali nič. Nedvomno je le to, da je afera postrela spor med stari in mladimi v liberalni stranki do skrajnosti. Dvoje sovražnih strank se ne bi moglo bolj brutalno napadati, kakor se zdaj napadeta nasprotni struji med liberalci. Da bi se dal ta razdor še zalepiti, je že neverjetno. Stranka, ki v tako kritični situaciji ne zna biti složna, nima nobenega upanja več za bodočnost.

— **Shod radi draginje**, ki je bil naznanjen za četrtek, je kranjska deželna vlada zopet prepovedala. Torej že drugič. Razlog je ta, da — Hribar ni potrjen za župana. Shod zoper draginjo pa županova volitev? Kako se to vjema? Čudite se, kaj? ... Ej, v Ljubljani se vjema marsikaj, odkar uživa

kranjska dežela izredno srečo, da jej načeljuje deželni predsednik gospod baron Schwarz, kiviidi strahove po dnevu in po noči. Sklicatelji shoda niso dobili pismenega odloka, ampak ustmeno se jim je naznanilo, da se noben shod ne človeki zvečer. To je pač že precej stara Schwarzova praksa, ampak menda ne bo nihče trdil, da je vsled starosti kaj modrejša. Naš skromni intelekt tudi ne more razumeti, kako bi se dšle take prepovedi zakonito utemeljevati. Sicer je res, da imamo v Avstriji čudne zakone, ampak še bolj čudni so tisti, ki jih izvršujejo oziroma ki bi jih morali izvrševati. V glavi gospoda Schwarza se je že davno ustanovila misel, da so v Ljubljani večerni shodi nevarni. Izza septemberskih dni so se na ta način celo večnost prepovedovali vsi za večerne ure naznanjeni sestanki. Zdaj se je vrnila ta nevarnost, ker ni bila potrjena Hribarjeva volitev. Bilo bi pa vendar umevno, da bi veleprevidni gospod baron enkrat povedal, v čem obstoja nevarnost in po katerih paragrafihih se da determinirati. Če bi imeli na Bleiweisovi česti zdrave oči, bi bili morali že dovolj natančno opaziti, da ne misli živ krst v Ljubljani na demonstracije radi tistega dogodka, najmanj pa mislijo na to socialni demokratje. A če bi hoteli privedi nočno demonstracijo — gospod baron naj nam pove, kako bi jo preprečil? Ali bi nam mogel zabraniti, da bi nas šlo tritisoč večerjat v gostilne in da bi povečerjali vsi ob isti uri pa potem vsi ob isti uri zapustili gostilne? Ali bi bili tako neumni, da bi visoki vladi avizirali svoj namen s sklicanjem shoda, če bi hoteli demonstrirati? In nazadnje — čemu pa ima gospod baron svoje organe, čemu toliko policije in žandarmerije v Ljubljani, če ga je ob tolikih bajonetih sam strah? Vsakovrstna »preventivna sredstva« delajo gospodu Schwarzu: toliko brige, da je menda že popolnoma pozabil, da imajo avstrijski državljani pravico zborovanja. Pa ne le to: Tudi demonstracija ni nič krivičnega, dokler ne store demonstranti kaj kaznjivega. Kar prakticira zdaj gospod baron v Ljubljani, je torej izjemno stanje, ki ni bilo nikjer dekretirano in katero bo treba v državnem zboru pojasniti!

— **V nedeljo dopoldne v Narodni Dom!** Shod radi draginje, ki je bil v ponedeljek in v četrtek zvečer prepovedan, se vrši v nedeljo ob 9. dopoldne na vrtu »Narodnega Doma«. Da je shod velike važnosti, nam ni treba pripovedovati. Draginja je postala tako neznosna, da delavski in srednji sloji že obupavajo. Draga so stanovanja, draga so živila, zaslužki pa so taki, da bi niti v normalnih časih ne zadostovali. Po vsej državi se vrše protestni shodi. V mnogih krajih so gospodinje posegle po obupnih sredstvih, da bojkotirajo meso. A kaj to pomaga, ko so tudi druga živila tako draga, da jih ni mogoče naplačati? Samo radikalna sredstva bi lahko pomagala, odvisna pa so od vlade in od občin. Toda te korporacije se komaj zgamejo. Vlada obljubuje, toda njene obljube dajejo malo nade naboljšanje. Kdor ima kaj kredita, mora delati dolgove, kdor ga nima, mora stradati. In ljudstvo naj le molči in molči? Da ne bi smelo niti povedati, kaj ga tare? Odkod pa naj pride pomoč, če se ne bo oglasilo ljudstvo? Če se pomisli to, tedaj se sme pač pričakovati, da bo nedeljski shod impozantna manifestacija zoper oduševstvo in da se ga udeleži, kdor le more. Može in žene so enako prizadeti, pridejo naj torej može in žene, vlada pa naj se prepriča, da je stradanja dovolj in da imajo razven veleagrarcev še drugi ljudje v državi interese. Pokažite na shodu z najštevilnejšo udeležbo, da ste se naveličali lepih besed in da zahtevate resnih dejanj. Da se more izčrpati dnevni red, je treba točnega prihoda; zborovanje se bo začelo ob določeni uri brezpogojno, ker bi bil čas sicer prekratek.

— **Člani pevskega zbora »Vzajemnosti«** se vabijo, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki bo v sredo, 31. t. m. ob 8. zvečer v društvenem lokalnu. Posvetovati se je o važnih predmetih, ki morajo zanimati vsakega posameznega člana. Obenem se vabijo člani pevci, naj se redno udeležujejo pevskih vaj, ker je drugače nemogoče, ohraniti zbor na potrebni višini. Pevske vaje niso le tedaj potrebne, kadar je kakšna veselica pred vratmi, ampak če si hoče zbor napraviti repertoar, se mora trajno vaditi; vaje so pa tudi brez uspeha, če se jih ne udeležujejo redno vsi pevci.

— **Izredni občni zbor ljubljanske skupine krojačev** se vrši v nedeljo, dne 21. t. m. »pri Perlesu« ob dobri udeležbi. Zborovanje je otvoril predsednik sodrug Brozovič, ki je pozdravil navzoče člane in naznanil naslednji dnevni red: I. Poročila; II. Vpisovanje in vplačevanje; III. Nadomestne volitve; IV. Raznoterosti. Zapisnik se prečita in odobri. Blagajniško poročilo poda namesto obolelega blagajnika sodrug Brozovič. Glavni račun: Skupni dohodki znašajo 299 K 70 vin., izdatki 83 K 34 vin. 216 K 36 vin., pa se je poslalo zvezi. Račun skupine za julij: Do-

hodki 46 K 85 vin., blagajniški ostanek koncem junija 237 K 8 vin., izdatki 48 kron 32 vin., blagajniški ostanek koncem julija 235 K 61 vin. Blagajniško poročilo in poročilo sodruga Falleta od nadzorstva se sprejme. Potem se vrši vpisovanje in vplačevanje. Pri nadomestnih volitvah so bili izvoljeni sodrugi: Herman za tajnika-namestnika, Hajek za blagajnika-namestnika, Smerajc in Buk za odbornika, Koščak in Ogris za namestnike, v nadzorstvo pa Vičič. Pri zadnji točki prečita sodrug Brozovič vabilo zveze, da se voli delegat za strokovni kongres, ki se ima vršiti meseca oktobra na Dunaju. Sklene se, da se kandidira sodrug Brozovič. Nadalje se sklenu, da priredi skupina začetkom oktobra društveno veselico. Predpriprave se odkažejo veselice obseku, ki je bil izvoljen v ta namen. Sodruga Brozovič in Bartl govorita še o časopisju ter pozivata navzoče, da store vse za razširjenje »Rdečega Praporca«. S tem je bil dnevni red izčrpan in predsednik sodrug Brozovič je zaključil zborovanje.

— **Jesenice**. V nedeljo 28. t. m. ob 3. popoldne priredi kovinarska organizacija vzajemno z ostalimi jeseniškimi organizacijami veliko gozdno veselico v gozdu za gostilno »pri Jelenu«. Kolikor moremo opazovati po dosedanjih pripravah, bo veselica v vsakem oziru nudila vsem udeležencem vsakovrstne zabave, ker sodrugi zares pridno delajo, da zagotove veselici najboljši uspeh. Pri veselici sodeluje tovarniška godba na pihala. Za slučaj neugodnega vremena se veselica vrši v obširnih prostorih »Jelenove gostilne«. Natančnejši spored se razvidi z lepakov. Naših sodrugov dolžnost je, da agitirajo za veselico in da se je sami udeležo.

Štajersko.

— **Celje**. Že marsikateremu tovarišu je v Celju znana trdka Jozef Hočevar, gospodski modni salon. Tega gospoda pretirano egoistično postopanje nas sili, da se z njim javno pobavimo. Mož ima po pet delavcev in dva vajenca, ki so bili vsi skupaj tlačeni v eno veliko premajhno delavnico. Po dolgotrajnih pritožbah delavskih zastopnikov na krojaških obrtnih zveznih sejah se je končno vendar enkrat mestni uradni načelnik potrudil, da je z okrajnim zdravnikom pregledal njegovo delavnico; toda našel ni samo premajhen in grozno nesnažen delavniški prostor, temveč odkril je tudi, da ležita tam notri dva vajenca v eni postelji. Delavnica je bila pred kratkim prenarejena, snaženje je pa še vedno prepuščeno vajencema in skupno spanje tudi še ni odstranjeno. Radovedni smo torej, kaj namerava mestni uradni načelnik v tem oziru storiti? Leta 1904. je bil pri Hočevarju po 14 dnevni stavki vpeljan tarif, ki na noben način več ne ugaja današnjim razmeram. Gospod Hočevar se pa ne sramuje, plačevati še pod onim tarifom in pri vsakem računu cigansko barantati z delavci. Kdor pri njem ni Sokol, ne bo v slabem času zaslužil niti za hrano. Opozorjamo gospoda Hočevarja, naj se poboljša, ker smo drugače primorani, z njim drugače obračunati. Kajti organizirano delavstvo bo zmožno tudi njemu dokazati, da je delavec tudi človek. Krojaškimi delavcem pa svetujemo, izogibati se omenjenega podjetnika toliko časa, dokler se ne poboljša.

— **Pri volitvah v celjski okolici** so Slovenci zmagali v vseh treh razredih. V prvem razredu je odločil en sam glas: Nemci so dobili 12 glasov, Slovenci pa 13. Razburjenje je bilo na obeh straneh velikansko in se tudi po dovršenih volitvah ni pogoilo. — Meščanske stranke ne vidijo v teh volitvah nič drugega kakor zmago Slovencev in poraz Nemcev. Vendar tiči za tem dejstvom še marsikaj drugih in ne rano prijaznih. Komur je ležeče na resni politiki, bi imeli mnogo prilike za razmišljanje. Boj je divjal med Slovenci in Nemci. Človek mora biti Avstrijanec, da razume to. Kaj res v občini ni drugih interesov kakor nacionalni, drugih nasprotij kakor med jeziki? Kakor v drugih občinah, tako so tudi v celjski okolici na eni strani mogočni magnati, na drugi pa izkoriščani delavci, med njimi srednji sloj, ki sam ne ve, kam bi se podal. A pri volitvah ni vprašanja, če se bo vodilo občinsko gospodarstvo za izkoriščevalce ali za izkoriščane, v naprednem ali v nazadnjaškem zmislu; edino vprašanje je, če bodo zmagali Nemci ali Slovenci. Vsi gospodarski in politični interesi morajo molčati, kadar govore nacionalistični. Zaradi nacionalizma mora zastajati ves gospodarski in politični razvoj. Odkod naj torej pride kaj napredka? In tako je povsod po državi. Nacionalizem je plot, ki se upira vsakemu razvoju, a narodom se neprenehoma vsiljuje mnenje, da je tako prav in dobro. — En glas odločuje o zmagi. V celjski okolici občini bi bili sicer Slovenci imeli večino tudi če bi bili izgubili prvi razred. Doživljali smo pa že volitve, pri katerih je bila zmaga sploh odvisna od enega samega glasu. Lahko torej odločuje navaden neumen slučaj. Vsled tega se zopet izkuša z vsakovrstnimi umetnimi sredstvi povečati

število glasov na eni in na drugi strani. Gospodarski pritisk na volilce, zlorabljanje njihove odvisnosti, denar in pijača je pri takih volitvah vedno na dnevnem redu. A četudi je ljudstvo zavedno, pa se ne da ne strahovati ne kupovati, je izid takih volitev negotov. Saj ne odločuje večina prebivalstva, ampak včasih glas enega samega privilegiranca! Občina ima n. pr. desetkrat lahko slovensko večino med prebivalstvom; če pa morejo Nemci dobiti večino v drugem in prvem razredu, je občinska uprava nemška. To se pravi: Privilegiji odločujejo o narodni nadvladi. Saj ima en tovarnar lahko več volilne pravice kakor sto delavcev iz njegove tovarne. Mislečemu človeku je torej jasno, da ne more pravično rešiti narodnega vprašanja kupovanje posestev in podobna sredstva, ki so doslej v navadi, ampak le demokracija in politična enakopravnost vseh. Čim se vpelje splošna in enaka volilna pravica, se morajo tudi v občinah izpremeniti razmere na bolje. Boj za demokracijo je že sam posebi tudi boj za narodno pravico in enakopravnost.

— V Trbovljah bo v nedeljo ob 3. popoldne javen shod, na katerem poročata sodruga Etbina Kristana in poslanec Cingro draginji in stališču delavskega ljudstva. Tudi trboveljskim rudarjem je postala sedanja draginja že neznošna in skrajni čas je, da se najdejo pota, po katerih se doseže zboljšanje. Zato se sme pričakovati, da se udeležijo tega shoda vsi trboveljski delavci, pa tudi žene, katerim ne dela draginja nič manjših skrbi.

Trst.

— Stavka livarjev v Trstu. Meščanski list »Piccolo« poroča, da so delodajalci sklenili, izpreči vse tržaške kovinarje, če do petka, 26. t. m. ne nastopijo livarji zopet dela pod starimi pogoji. Koliko je na tem resnice, bomo kmalu videli, ter utegnemo prihodnjič o tem obširneje poročati.

— Izlet v Benetke. Hvalevredno in lepo je bilo, da se je bil naš »Ljudski oder« pridružil izletu v Benetke, ki se je vršil v nedeljo dne 14. t. m. Le tako je bilo mogoče, da so se udeležili izleta tudi slovenski delavci v neverjetno velikem številu. Lahko rečemo, da je bila tretjina izletnikov Slovencev. In zastopane so bile skoro vse okoličanske vasice. »Ljudski oder« si je zaradi tega pridobil priznanje in hvaležnost vseh, ki so se izleta udeležili. Saj so prinesli s seboj iz Benetek neusahljivi vir večnega hrepenjenja po lepoti in znanju. Kolikokrat si delavstvo zaželi, da bi si ogledali znamenitosti raznih mest! Koliko tajnega hrepenjenja po spoznanju umetniških del nekdanjih in sodobnih umetnikov! Toda redki so trenutki, ko se delavcu uresniči njegovo vroče želje in eden izmed takih redkih slučajev je bil izlet v Benetke. V Benetkah, v tem velikem muzeju, je delavstvo postavilo na laž one, ki venomer trdijo, da delavstvo ni zmožno ceniti in uživati najlepših sadov človeškega dela. Treba je bilo biti v Benetkah in opazovati gruče delavcev, kako so trudni, a ne da bi se zmenili za druge zabave, hodili iz muzeja v muzej, iz ene prekrasne palače v drugo in končno šli na zastavo. Treba jih je bilo opazovati, kako so se razvrščali v polukrogu ob vsaki lepi sliki, ob vsakem lepem kipu in tam sami med seboj, ob veličastni tišini dvoran, uživali vtisk podob ter opazovali in komentirali podrobnosti. Ni bilo med njimi ne strokovnjakov, ne akademičnih izobražencev, niti ne ciceronov. Tu, ob radostnem pogledu na razvnete delavce, se nam je še bolj utrdila stara vera, da mora zbuditi zanimanje vsakega tudi najmanj izobraženega človeka. Zanimanje za izlet je bilo veliko že od vsega začetka. Tako se je bilo nabralo preko 2000 izletnikov in bilo bi jih še več, ako ne bi bilo število oseb, katerim se je dovolil vstop na parnik, omejeno. Pa je bilo vsi vsej tej ogromni množici na parniku »Argentina« od Avstro-Amerikane še toliko prostora, da so se izletniki na njem lahko svobodno gibali, celo da so plesali. Odhod je bil v soboto 13. t. m. o polnoči. Zato se je bila zbrala na pomolu v prosti luki pri ribjem trgu, ogromna množica sodrugov in prijateljev izletnikov. Ko je parnik odplul, je godba zaigrala marzeljezo, a s parnika in s pomola so zaorili mogočni pozdravi in lepi akordi delavske pesmi. Vožnja je bila lepa v Benetke kakor tudi v Trst. Na parniku je vladalo ves čas najlepše družinsko veselje. Naše delavske konsumne zadruge so poskrbele za izvrsten in cenen bufet, dočim je kavarina »Union« poskrbela za kavo. V Benetkah je pa bilo zaradi nas vojaštvo do poldne konsignirano (?). Česa so se bali, ne vemo. Mogoče je pa že, da so imeli pri tem nacionalci prste vmes. Samo po sebi se pa razume, da je bila vsa skrb brez potrebe, zakaj mi ne zahajamo na izlete zato, da bi uganjali neumnosti. V Benetkah so se takoj izletniki razšli po muzejih, zgodovinskih palačah in v razstavo, kamor smo imeli vstop po zelo znižani ceni. Iz Benetek smo odpluli

isti dan o polnoči in prišli v Trst ob 6. zjutraj, kjer nas je na pomolu zopet čakala ogromna množica sodrugov. Tako se je vršil ta lep izlet, ki mu bo sledil čez leto drugi.

— Sedaj so se nar. delavci spomnili na strokovno organizacijo kovinarjev. Kakor je že znano, so tržaški livarji, združeni v strokovni organizaciji kovinarjev, predložili svojim delodajalcem spomenico, v kateri zahtevajo primerne priboljške v gospodarskem oziru. Ko so to v livarni nahajajoči se težaki (pomožni delavci) slovenskega jezika zvedeli, je bila njih prva skrb: kaj da se je za nje zahtevalo v spomenici. In ko so zvedeli da nič, ker niso organizirani, so bili kot od strele zadeti. Menili so: »Ja pa saj smo tudi mi v livarni; saj tudi mi sodelujemo; vi primete kontrat, mi pa ničesar.« Je že res, dragi sobratje, da delamo skupno, da skupno prodajamo kapitalistu svoje blago, da v potu svojega obraza žrtvujemo svoje zdravje dan na dan ob najhujši vročini, v prahu, v zdravju škodljivem popolnoma zastrupljenem zraku itd. po 9—11 in več ur na dan, in to vse za mezdo, ki nam ne zadostuje, da bi si nakupili živil, katerih bi naše izmoljeno telo potrebovalo v okrepljenju, vendar pa še previsoko, da bi poginili. Radi priznavamo, da ste tudi vi potrebni in da bi vam nikakor ne škodovalo, ako bi prejeli v soboto 4 do 5 kron več zaslužka ter si mogli privoščiti nekoliko boljšega okrepljenja. Toda dragi sodelavci, kdo pa je to vse vedel do sedaj? Imeli smo neštete shode, na katerih smo svarili delavce in jih opominjali na vedno naraščajočo draginjo živil, stanarin itd., govorili jim na uho kakor bolnemu konju, kako da bi si mogli pomagati proti draginji potom strok. organizacije kovinarjev, kako potom pol. organizacije in končno potom konsumnih združenj. Toda vas ni bilo nikdar videti. Zastonj smo vam priporočali »Rdeči prapor« kot edino glasilo slov. delavcev. Nešteto krat smo vam pripovedovali — kar ste tudi sami pripoznavali — da more kdor hoče dobiti boljšo plačo ali kaj takega, le tedaj kaj pričakovati, če ne prositi kot posameznik, temveč da zahteva složno, solidarno z drugimi delavci priboljšanje. Znano pa je, da se tudi v tem slučaju brez boja in brez žrtev ne morejo doseči nobene zahteve. In ravno našim narodnjakom je znano, da delodajalec, če ni prisiljen — bodisi da so vsi delavci strok. organizirani, ali po trdi stavki, v kateri so delavci imeli svojo točno podporo iz zaklada svoje organizacije — še odgovora ne da. Iz tega pa je razvidno, kako nujno potrebno je pristopiti strokovni organizaciji na podlagi razrednega boja, v kateri se nahajajo vsi delavci dotične stroke brez ozira na narodnost ali vero, in katera ima glavno nalogo izobraževati delavstvo, podpirati ga v strokovnem gibanju in zboljšavati razmere delavcev. Seveda, naši sodelavci niso vedeli tega, ter upamo vsled tega, da se bodo v prihodnje bolje in pridneje posluževali svoje organizacije, t. j. edinega orožja, s katerim si utegnajo priboriti večji košček kruha. Toda če naši slov. sodelavci mislijo, da jim bodo socialisti pogrnili mizo, h kateri lahko potem tudi oni sedejo in da bodo zajemali iz sklade, v katero niso ničesar položili, se bodo seveda globoko uredili. Ne velja tedaj reči: Poglejte no, kakšni so socialisti! Kajti ravno tako bi lahko v času boja zahtevali, da se podpirajo iz tistega zaklada, katerega so si prihranili le tisti delavci, ki so tudi v mirnem času skrbeli za prihodnost. Livarji Stabila, st. Andrea pa, ki niso dobili od delodajalcev niti odgovora — število organiziranih med njimi se namreč kakor potaplja v številu neorganiziranih, kar seveda direkcija dobro ve, — naj si le potrkajo na prsi: Sami smo krivi! Če so vsi delodajalci pripoznali enoten nastop livarjev, združenih v strok. organizaciji, — organiziranih je namreč skoraj 100% — ter vsaj odgovorili, le edini Stabila, st. Andrea ne, se lahko vidi, kje je vzrok.

Goriško.

— Kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici prireči v nedeljo dne 11. septembra t. l. povodom XV. letnice svojega obstanka za prvenstvo jugoslovanskega prvaka »Jugoslovansko dirko« na progi Ljubljana—Gorica, 121 km. — Maksimalen čas 5 ur. — Odhod iz Ljubljane točno ob 6. zjutraj. — Cilj: Gorica (rdeča hiša). — Daria so sledeča: I. a) Velika zlata svetinja z napisom I. jugoslovanski prvak za leto 1910. b) Dragocen narodni trak z napisom »Prvi jugoslovanski prvak za leto 1910. c) Diploma. — II. a) Srednja zlata svetinja. b) Diploma. — III. a) Mala zlata svetinja. b) Diploma. — IV. a) Srebrna pozlačena svetinja. b) Diploma. — V. a) Srebrna svetinja. b) Diploma. — VI. a) Mala srebrna svetinja. b) Diploma. — Vsi v maksimalnem času došli dirkači dobe srebrne svetinje in diplome. — Dirka se vrši ob vsakem vremenu. Vložek 5 kron. Dirka je otvorena za vse člane jugoslovanskih kolesarskih društev. —

Prijave naj se pošiljajo na društvenega predsednika gosp. Rud. Drufovka, Gorica, Gosposka ulica št. 3. — Zaključek prijav v soboto dne 10. septembra t. l. opoldne. — Na prijave brez vlog se ne bo oziralo. — Bratska društva dobe tekom tega tedna še posebna pravila in prijavnice.

Dnevne vesti.

Kako daleč je do nebes? Da imajo avstrijski okrajni glavarji včasih vendar zmisla in časa za humor in šaljivost, dokazuje sledeč dekret fridlandskega okrajnega glavarstva, ki ga je dobil sodrug Köhler v Libercu:

Na ljudskem shodu, ki je bil dne 27. svečana 1910 v Bullendorfu z dnevnim redom »Kaj hoče svobodna šola«, ste med drugim, kakor je dokazano in kakor priznavate, pripovedovali, da ste bili nekoč na socialnodemokratskem shodu vprašani, če pač morejo astronomi meriti daljavo zvezd. Takrat da ste odgovorili, da astronomi (zvezdoznanci) to lahko merijo s paralakso in s prodiranjem svetlobe pa da so znašli, da potrebuje svetloba nekaterih zvezd v Rimski cesti 5000 do 6000 let, preken doseže zemljo. Na to ste izvajali in izrekli, da Kristus in Elija, če sta šla v nebesa, danes še ne moreta biti tam. Zaraditega vam je navzoči zastopnik vlade prekinil govor.

S tem izrekom ste zakrivali protipolijsko vedenje na javnem zborovalnem prostoru, kršili red in dostojnost in dali javno pohujšanje, zaradi česar se radi prestopka § 11 cesarske naredbe z dne 20. aprila 1859 dr. zak. I. št. 36 na temelju omenjene določbe obsojate na globo v znesku 20 kron v prid ubožnemu zakladu občine Bullendorf, v slučaju neplačanja pa na 48 ur zapora.

Proti temu odloku je otvoren rekurz na namestništvo v Pragi, ki pa bi se moral vrožiti v treh dneh pri okrajnem glavarstvu v Fridlandu.

Ta famozni dekret je gotovo zelo zabaven in zanimivo je, da se najde v Avstriji še okrajni glavar, kateremu se zdi izrek o daljavi zvezd od zemlje javno pohujšanje. Prizadeti sodrug Köhler bo pa le vprašal z rekurzom, kako mislijo o tem pri namestništvu.

— Slovenski klerikalci trdijo, odkar je prišlo vprašanje županove potrditve na dnevi red, venomer, da so pri vladi nastopali za potrditev Hribarja in se rote, da jim je občinska avtonomija nad vse sveta. Če so nastopali v županovem vprašanju in kako so nastopali, ne vemo, ker nimamo intimnih zvez ne z baronom Schwarzom, ne z baronom Bienertom. A kar se tiče občinske avtonomije, vemo da se lažejo. Kjer imajo sami moč v pesteh, delajo z občinsko avtonomijo kakor svinja z mehcom. Znan je, kako so sekirali idrijsko občino radi prezidave neke hiše. Znano je gospodarstvo gerentstva na Jesenicah. Znano je pa tudi, kako so pojmovali občinsko avtonomijo v Ljubljani. Saj ni občina smela prodati kvadratnega metra zemlje, če ni bila prodaja simpatična klerikalcem. In kdo bi se upal trditi, da so v vprašanju občinske volilne pravice v Ljubljani spoštovali občinsko avtonomijo? Človek, ki bi hotel in mogel verjeti njihove trditve, bi moral prebivati na luni. Občinsko avtonomijo ljubijo tam, kjer imajo občine v svojih krempljih; kjer so v rokah nasprotnikov, jim je pa za občinsko avtonomijo toliko mar kolikor za lanski sneg.

Delavsko gibanje.

Pridobitev za tobačna delavstva v Avstriji. Kakor se nam javlja, je prizadevanje organizacije, da se zvišajo pokojnine tudi tistim tobačnim delavkam in delavcem, ki so bili ob času regulacije že v pokoju, doseglo popoln uspeh. Poslej bodo dobivali stari invalidi pokojnino po isti odmeri, kakor jo dobivajo osebe, ki so stopile po uveljavljenju zvišanih prejemkov v pokoj. Nove določbe stopijo v veljavo z 2. septembrom t. l. s katerim dnem te nakažejo tudi zvišani prejemki.

Mednarodni socialistični kongres v Kodanju se otvori v nedeljo. Od četrtka imajo že posvetovanja mednarodno tajništvo, narodni odev in socialistični časnikarji. V nedeljo dopoldne je otvoritev kongresa. Popoldne prirede kodanjski sodrugi velik slavnosten sprevid v park Söndermarken, kjer bo velika ljudska veselica z javnim shodom. Nastopilo bo petsto pevcev. Za govornike so pripravljene trije odri. Iz Avstrije bodo na shodu govorili poslanci sodrugi dr. Adler, Pernerstorfer in Nömc; iz Nemčije Singer, Molkenbuhr, Legien; iz Anglije Keir Hardie, Hyndmann, Ramsey Macdonald; iz Belgije Anseele, Vandervelde, Fournemont; iz Amerike Morris Hilquit; iz Finske Yrjö Sirola; iz Španije Francisco Mona; iz Francije Jaurés, Vailland, Guesde; iz Holandije Tröelstra, Van Kol; iz Norveške Nielsen, Lian; iz Švedske Branting, Lindquist; za Poljake Roza Luxemburg, Kautsky; iz Rusije Rubanovič; iz Turčije Barandian. — Avstrijska strokovna komisija predlaga kongresu sledečo resolucijo:

Mednarodni socialistični kongres v Kodanju obnavlja svojo v Stuttgartu sklenjeno resolucijo o odnošjih med politično stranko in strokovno organizacijo zlasti glede na točko, da se mora v vsaki državi paziti na edinstvo strokovne organi-

zacije, ki je bistven pogoj za uspešen boj proti izkoriščanju in zatiranju.

Kongres nadalje izraza, da nasprotuje vsak poizkus cepljenja mednarodno enotne strokovne organizacije v narodno separatistične dela namenu te resolucije mednarodnega socialističnega kongresa.

Mednarodni kongres transportnih delavcev se je v torek dopoldne otvoril v Kodanju. Navzočih je 400 delegatov, ki zastopajo 150.000 transportnih, 3.500 lučnih delavcev, 27.000 kurjačev in mornarjev ter 113.000 železničarjev.

Sredstvo za štedenje

so praktične zvezda s **MAGGI-Kocke** križcem.

à 5 v za 1/4 litra

najfinjše goveje juhe.

MAGGI-jevo ime jamči za skrbno izdelovanje in izborna kakovost.

Listnica upravnštva.

V Ameriko: Naše ameriksanske naročnike, ki so zaostali z naročnino, prosimo, da jo poravnajo. Nekateri so že celo leto zaostali! Pozdravi! Angleško-avstrijska Banka na Dunaju nam je 25. maja t. l. nakazala po naročilu Amerikan-express K 11—. Kdor je ta znesek poslal, naj se oglasi.

Preklic.

Jaz podpisani Jakob Tonejc preklicujem žalitve zoper Viktorja Winkelhoferja in Simon Ogrisa, katera sem dolžil nepravilnega poslovanja v »Konsumnem društvu za Jesenice in okolico« ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe.

Jakob Tonejc, tov. del. Javornik 93.

Kranjska gora, 20. avg. 1910.

Dva krojaška pomočnika

za veliko dela se takoj sprejme.

— Plača se po I. razredu. —

Cassermann, krojaški mojster, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

? I ?	Najboljša ura sedanosti
I K O	Zlata, srebrna, tula, nikel-
? O ?	nasta in jeklena se dobi samo pri
H. Suttner,	
Ljubljana, Mestni trg	
Lastna tovarna ur v Švici.	
Tovarniška varstvena znamka	
„IKO“	? I ?
	I K O
	? O ?

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

Če od jedi
Želod'c tišči;

pij!

Krepčilo želodca,

potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. Zupančič

knjigovez v Ljubljani

Slomškova ulica št. 31

priporoča svojo nanovo urejeno

knjigoveznico

za prijazna naročila vsakovrstnih v knjigoveško stroko spadajočih del. — Razuu vezanja raznih knjig za knjižnice in šolsko rabo se še posebno priporoča za naročila trgovskih knjig (protokolov), različnih map, vzorčnih knjig in vsakovrstnih kartonaž. Izdelaje tudi okvirje in passepartout, priklad. za različne podobe, fotografije itd. . . Cene nizke. — Postrežba točna. . .

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivoga, oskubljenega K 2.—, polbelega K 2.80, belega K 4.—, prima puhastega K 6.—, izredno finega skubljenega K 8.—, sivoga puha K 6.—, belega K 10.—, izredno fini prsn puh K 12.—, od 5 kilograma naprej franko. —

- Gotove postelje -

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široka ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 široki, dovoij napolnjene z novim, očišćenim puhastim, trpežnim, sivim perjem K 16.—, s polpuhom K 20.—, s puhom K 24.—, Pernica sama K 12.—, 14.—, 16.—, blazinice K 3.—, 3.50, 4.—, Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15.—, 18.— in 20.—, Blazinice, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in široke, K 4.50, 5.— in 5.50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 široke, K 13.— in 15.—, pošlje po povzetju, — zavoj zastoj od K 10.— naprej franko.

Maks Berger, Deschenitz šte. 1084 - Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlečkih in vsemu drugemu blagu za postelje zaslonj in franko. Če ne dopade, se zamenjati ali denar nazaj.

Priložnostni nakup.

Prevzel sem naravnost od neke tovarne vsled elementarne katastrofe mnogo tisoč težkih

flanelnih odevj

po krasnih najnovjših vzorcih, trajne barve, s svilo obrobjenih, svežih le nekoliko od vode poškodovanih. Te odeje se lahko rabijo v vsaki fini hiši za postelje in pokrivanje oseb. Zlasti so topli, mehki in močni. Dogi 195, široki pa 135 cm. Po povzetju pošiljam:

4 flanelne odeje za gospodarstvo za 10 K.
3 lepe flanelne odeje za 9 K. — 2 jako lepi flanelni odeji za 9 K.

Na skladišču imam tudi veliko množino ostankov od kanafasa, oksforda, eefirja, modro tiskanega platna, flanela, pepita za obleke in razpošiljam v paketih po 5 kgr. 40 do 50 m za 17 K. — Odrezki so po 4 do 12 metrov dolgi in dobro porabni v gospodarstvu.

Rudolf Dušek, tovar. skladišče odevj Nachod na Češkem.

**Veliko presenečenje,
nikdar v življenju več ta prilika!**

600 kosov samo K 4.20.

Ena krasna pozlač. prec. anker-ura z verižico, gré natanko, se garantira št. 1, 1 mod. židana kravata za gospode, 3 kosi najfin. robev, 1 nežni prstan za gospode z imit. prav kamna, 1 nežna eleg. gumitura damskega kinča, obstoji iz 1 krasn. koljerja iz orient. biserov, modni ženski kinč s pat. zatvorom, 2 eleg. brazleti za dame, 1 par nhanov s patent-haknom, 1 krasno žepno zrcalo za toaleta, 1 usn. denar, 1 par manšetnih knofov, 3 gradni double zlato s pat. zatvorom, 1 veleeleg. album za razglednice, najlepši razgledi sveta, 3 smešni predmeti, velik smeh za mlade in stare, praktični seznamek ljubavnih pisem za gospode in dame, 20 predm. za korespondenco in še čez 500 v hiši potrebnih predmetov. Vse skupaj z uro, ki je sama ta denar vredna, stane le K 4.20. Pošlje po povzetju ali naprej plačilu dunajska centralna razpošiljalna hiša

P. Lust, Krakov, št 414.

NB.: Ako se dva zavoja naročita, priloži se prima angl. britev. Kar ne ugaja, denar nazaj.

„Nabrežinkse delav. zadruga“

v Nabrežini

iščejo skladiščnika-prodajalca za prodajalno konsumnega društva v Nabrežini.

Zahteva se znanje slovenskega in italijanskega jezika in umevanje uprave konsumnih zadrug.

Ponudbe s dosedanjimi spričevali z navedbo plače in kavicije je poslati do — 8. septembra t. l. — vodstvu

„Nabrežinske delavske zadruga“.

Ustanovljeno 1847.

Ustanovljeno 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

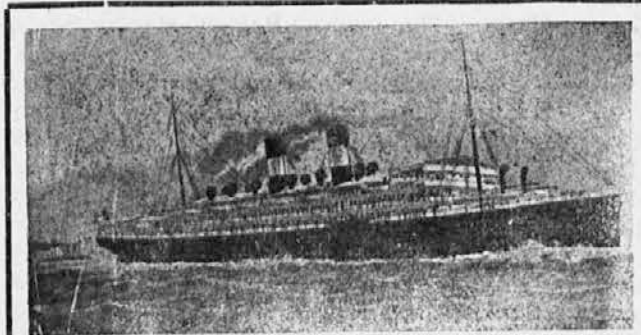
Turjaški trg št. 7. LJUBLJANA Turjaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone za gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kavarna

„Unione v Trstu“

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Potniki v severno in južno Ameriko

52-31

voziyo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovjšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetlavo, brežzičnim brzajom, na katerih je z vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopaljo i. t. d. **Odhod parnikov:** V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško: **SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.**

Razpis.

Pri okrajni bolniški blagajni v Ljubljani oddati je službo

blagajniškega zdravnika.

S to službo je spojena letna plača 1800 K in za obiske bolnikov izven teritorija ljubljanskega mesta po 40 vin., oddalnine od vsakega kilometra ter prosta vožnja.

Prosilci vložiti imajo svoje prošnje do 30. avgusta t. l. pri podpisani blagajni.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

dne 23. avgusta 1910.

Načelnik:

Fr. Bartl.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta II (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

NAZNANILO.

Velecenjenemu občinstvu in svojim ljubim prijateljem uljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem v obrat prevzel znani

HOTEL „ILIRIJA“

Kolodvorska ulica 22.

Točila se bodo pristna dolenska, štajerska, istrska in avstrijska vina v sodih in steklenicah ter vedno sveže dvojno marčno belo in črno pivo iz združenih pivovaren Žalec in Laški trg.

Gorka in mrzla okusna meščanska kuhinja ob vsakem dnevnem času, posebno ob odhodu in prihodu vseh vlakov. Opoldanski in večerni abonement po prednostnih cenah.

Krasni prostori za družbe, svatbe; skupne pojedine po dogovoru. Salon in sobe so na razpolago za društva; za večje in manjše stanke, konference in shode. Za popolno zadovoljitev p. n. naročnikov jamči moje dosedanje mnogoletno delovanje v največjih podjetjih.

Gospodične, ki se hočejo v kuhinjstvu izvežbati, sprejemajo se pod najugodnejšimi pogoji.

Velik senčnat vrt, salon in kurljivo kegljišče.

Popolnoma nanovo urejene sobe za tujce se zaradi bližine južnega kolodvora najtopleje priporočajo.

Zahvaljujoč se za dosedaj mi kot ravnatelju grand hotela „Union“ izkazano zaupanje beležim

z najodličnejšim spoštovanjem **Ivan Bračič,**

V Ljubljani, dne 10. avgusta 1919.

hotelir.

KAVARNA „ILIRIJA“
je vsak dan vso noč odprta.

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.